

PROCES VERBAL
al întâlnirii de lucru a reprezentanților
regiunii Cernăuți și companiei românești EON
pentru examinarea perspectivelor unei eventuale colaborări

or. Cernăuți

7 mai 2008

Cu scopul elucidării posibilităților unei colaborări de viitor, în ziua de 7 mai 2008 la Cernăuți au sosit reprezentanții companiei energetice internaționale EON, care activează pe teritoriul României: șeful departamentului de livrare a energiei Corin Popescu și directorul adjunct al departamentului pentru comerț și consumatori industriali Ovidiu Dumbravă.

În cadrul întâlnirii cu prim-adjunctul șefului Administrației regionale de stat Viktor Pavliuk și președintele consiliului de administrație al SA „Cernivțioblenergo” Yaroslav Komaneak, la care au mai participat șeful Direcției principale pentru dezvoltarea regională, arhitectură și infrastructură Olexandr Liev și consilierul șefului Administrației regionale de stat, directorul Centrului „Ecoresurs” Zinovi Broide, au fost examinate următoarele chestiuni.

1. Partea română a făcut o succintă prezentare a activității companiei europene EON, care funcționează în România, fiind, din anul 2004, principalul furnizor de energie electrică și gaze în Transilvania și Banat. Din 2005 EON se ocupă de problemele livrării de curent electric și gaze în nordul României și nordul Moldovei. Principalii acționari ai EON sunt companii germane, inclusiv RuhrHAS, precum și pachetul neblocabil de acțiuni ale statului român.

În timpul de față EON examinează posibilitatea achiziționării de energie electrică și gaze în Ucraina și livrării lor în România.

2. Partea ucraineană a făcut o prezentare a următoarelor posibilități de perspectivă ale colaborării în acest domeniu.

2.1. După finalizarea construcției și darea completă în exploatare a Centralei hidroelectrice de acumulare de pe Nistrucu o capacitate de 2.268 MW (7 hidroagregate a câte 324 MW fiecare) în regim de generator și 2.947 MW în regim de pompare, acest obiectiv trebuie să asigure livrarea de energie de către centralele electrice nucleare ale Ucrainei la nivelul normativ al calității energiei electrice produse privind frecvența, ceea ce va spori substanțial gradul de siguranță al livrării de energie și va lărgi posibilitățile de export ale statului în sistemul energetic.

Nodul hidroenergetic de pe Nistru, aflat în apropierea frontierelor Ucrainei cu România și Republica Moldova, va contribui la exportul eficient de energie electrică nemijlocit consumatorilor de peste hotare. Pentru aceasta este necesară între altele construcția celei de-a doua substații de 330 kV (necesară și pentru aprovizionare sigură cu energie a orașului Cernăuți) cu posibilitatea continuării aceste linii până în România.

Deja în prezent partea ucraineană are posibilități tehnice de a exporta o cantitate limitată (10 MW) de energie electrică în România după principiul „insulelor energetice” datorită liniei de transport de energie electrică de 110 kV, construită încă în perioada sovietică în zona punctului internațional de trecere a frontierei de stat Porubne (Ucraina) – Siret (România), care în prezent nu este exploatată.

Dacă va fi construită substația de 110 kV „Valea Cosminului” pentru asigurarea tranzitului, posibilitățile de export vor putea fi ridicate la 30 MW. După reconstrucția rețelelor de 110 kV cu înlocuirea cablurilor electrice, volumul exportului va putea fi dublat.

Continuând realizarea unuia dintre scopurile construcției CHEA de pe Nistru – integrarea sistemului energetic al Ucrainei în sistemele energetice ale UE, deja au fost efectuate calculele tehnico-economice ale livrării de energie electrică pe linia de transport de 400 kV de la CHEA în România. În perspectivă există posibilitatea tehnică de a livra prin această linie energie electrică calitativă și foarte necesară „în orele de vârf” atât în România, cât și prin ea în alte țări ale UE, repartizând în acest scop două blocuri ale CHEA, afară de livrările în sistemul energetic al Ucrainei.

Lungimea liniei prin regiunea Cernăuți de la CHEA până la frontiera cu România este de aproximativ 100 km. Cea mai mare substație în România se află la o distanță de 50 km. Construcția va fi costa aproximativ 15-20 milioane USD. Puterea energiei electrice transmise în acest fel va fi de 820 MW.

2.2. Având în vedere faptul că pe teritoriul regiunii trece gazoductul de mare presiune Ananiev–Cernăuți–Bogorodceany, care unește gazoductele magistrale ale direcțiilor de tranzit spre Vest și Balcani pentru aprovizionarea țărilor UE, ar fi rațională soluționarea chestiunii privind construcția unei conducte de gaze până în România de la stația de compresoare de lângă Hotin.

Afară de aspectele economice și politice ale acestei soluții, reciproc avantajoase pentru părțile ucraineană și română, conducta de gaze de înaltă presiune cu o lungime de aproximativ 90 km până la frontiera română va permite, cu investiții capitale mici, încheierea gazificării raioanelor Herța și Hliboca ale regiunii Cernăuți, unde locuiesc compact reprezentanți ai minorității românofone.

2.3. În baza deciziilor Consiliului consultativ interguvernamental ucraineano-român de colaborare comercial-economică, s-au dat mai multe însărcinări privind soluționarea acestor chestiuni cu participarea părții române, deoarece încă în Acordul privind crearea Euroregiunii „Prutul de Sus” de la 22.09.2000, coordonat cu Guvernele Ucrainei, României și Republicii Moldova, printre direcțiile principale ale activității comune a fost determinată „armonizarea

dezvoltării infrastructurilor, inclusiv a sistemelor energetice, rețelelor de transport și comunicație”, la care „membrii Euroregiunii vor acționa reciproc cu sprijinul organelor competente din statele lor cu scopul armonizării procedurilor privind dezvoltarea sistemelor de asigurare energetică și perfecționare coordonată a rețelelor energetice”. Prin hotărârea Consiliului Euroregiunii din 30.11.2000 nr. 8/2000 „Despre domeniile prioritare ale activității economice și sociale în Euroregiunea „Prutul de Sus”, o a doua prioritate a fost stabilită „dezvoltarea infrastructurii energetice la nivelul interacțiunii rețelelor de stat și surselor localizate de energie”.

În contextul implementării din 2007 a Instrumentului European de Vecinătate și Parteneriat, inclusiv în cadrul noului Program de Operare „România–Moldova–Ucraina” pe anii 2007-2013, aceasta creează condiții favorabile suplimentare pentru susținerea proiectelor transfrontaliere comune privind cofinanțarea lucrărilor de proiectare necesare, argumentărilor tehnico-științifice și atragerea de mai departe a creditelor preferențiale în construcții, în particular prin noul Instrument Investițional al Vecinătății (Neighbourhood Investment Facility, NIF).

3. În baza celor prezentate mai sus partea română și-a manifestat interesul pentru realizarea acestor perspective pe principii comerciale, părțile convenind să continue colaborarea cu scopul determinării căilor optime de îmbinare a posibilităților de stat, regionale și comerciale și instrumentelor internaționale pentru o colaborare reciproc avantajoasă în domeniul livrărilor de energie.

Au semnat:

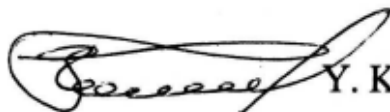
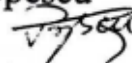
Din partea ucraineană

V. Pavliuk

Din partea română

C. Popescu

Y. Komaneak

O. Dumbravă

ПРОТОКОЛ

робочої зустрічі представників
Чернівецької області та румунської компанії EON
з розгляду перспектив можливої співпраці.

м. Чернівці

7 травня 2008 року

Для з'ясування можливостей подальшої співпраці 7 травня 2008 року до Чернівців прибули представники міжнародної енергетичної компанії EON, що діє на території Румунії: керівник департаменту постачання енергії Коріна Попеску та заступник директора департаменту торгівлі та промислових споживачів Овідіу Думбрава.

На зустрічі з першим заступником глави облдержадміністрації Віктором Павлюком та головою правління ВАТ «Чернівціобленерго» Ярославом Команяком, у який також брали участь начальник Головного управління регіонального розвитку, архітектури та інфраструктури облдержадміністрації Олександр Лієв і радник голови облдержадміністрації, директор Державного НТЦ «Екоресурс» Зіновій Бройде, були розглянуті наступні питання.

1. Румунська сторона коротко ознайомила з діяльністю європейської компанії EON, що діє в Румунії як основний постачальник електроенергії та газу в Трансільванії та Банаті з 2004 року. З 2005 року EON займається питаннями електро- і газо постачання до північної Румунії та північної Молдови. Основними акціонерами EON є німецькі компанії, зокрема РурГАЗ, є також неблокуючий румунській державний пакет акцій,

На поточний момент EON розглядає можливості закупівлі електроенергії та газу в Україні та постачання до Румунії.

2. Українська сторона ознайомила з наступними перспективними можливостями співпраці у зазначеній сфері.

2.1. Після завершення будівництва та повномасштабного введення у дію Дністровської гідроакumuлюючої електростанції потужністю 2268 МВт (7 гідроагрегатів по 324 МВт кожний) в генераторному режимі і 2947 МВт в насосному режимі, цей об'єкт має забезпечити стале енергопостачання атомними електростанціями України за нормативним рівнем якості виробленої електроенергії по частоті, що істотно підвищить надійність енергопостачання і розширить експортні можливості енергосистеми держави.

Дністровський гідроенергетичний вузол, розташований біля кордонів України з Румунією і Республікою Молдова, сприятиме ефективному експорту електроенергії безпосередньо до споживачів за кордоном. Для цього, зокрема потрібне будівництво другої підстанції 330 кВ (необхідної й для надійного енергозабезпечення міста Чернівці) з можливістю подальшого продовження цієї лінії до Румунії.

Вже сьогодні українська сторона має технічні можливості здійснювати експорт обмеженої кількості (10 мВт) електроенергії до Румунії

за принципом „енергоострова” завдяки побудованій ще за радянських часів ЛЕП 110 кВ у зоні головного міжнародного автомобільного пункту пропуску через державний кордон Порубне (Україна) – Сірет (Румунія), яка зараз не експлуатується.

У разі побудові підстанції 110 кВ „Валеа Кузьмін” для забезпечення транзиту, експортні можливості можна буде збільшити до 30 мВт. У разі проведенні реконструкції мереж 110 кВ із заміною електродротів можна буде збільшити експорт удвічі.

Впроваджуючи надалі в життя одну із задач будівництва ДГАЕС - інтеграцію енергосистеми України в енергосистеми ЄС, вже опрацьовано техніко-економічні розрахунки постачання електроенергії по лінії електропередач 400 кВ від ГАЕС до Румунії. У перспективі є технічна можливість постачати якісну та найбільш високовартісну «пікову» електроенергію по такій лінії як до Румунії, так і через неї до інших країн ЄС, виділивши на це один або два блоки ГАЕС, окрім поставок до енергосистеми України.

Довжина лінії по Чернівецькій області, від ГАЕС до кордону з Румунією приблизно 100 км. Найбільша підстанція в Румунії знаходиться на відстані 50 км. Вартість будівництва орієнтовно складатиме 15-20 млн. USD. Потужність електроенергії, що може бути передана у такий спосіб - 820 МВт.

2.2. Враховуючи те, що через територію області проходить газопровід високого тиску Ананьїв – Чернівці – Богородчани, який єднає магістральні трубопроводи Західного і Балканського транзитних напрямів газопостачання країн ЄС, доцільно спільно вирішити питання про будівництва газопроводу до Румунії від існуючої газокомпресорної станції біля м. Хотин.

Окрім взаємовигідних для української та румунської сторін економічних і політичних аспектів такого рішення, газопровід високого тиску довжиною біля 90 км до румунського кордону дозволить за рахунок невеликих капіталовкладень завершити також газифікацію Герцаївського та Глибоцького районів Чернівецької області, де компактно проживає румуномовна національна меншина.

2.3. За рішеннями Міжурядової українсько-румунської консультативної ради з торговельно-економічного співробітництва вже неодноразово надавались доручення щодо спільного з румунською стороною вирішення цих питань, оскільки Угодою про утворення Єврорегіону “Верхній Прут” ще від 22.09.2000 року, узгодженою Урядами України, Румунії та Республіки Молдова, серед головних напрямків спільної діяльності було визначено «гармонізацію розвитку інфраструктур, в т.ч. енергетичних систем, транспортних та комунікаційних мереж», для чого «члени Єврорегіону взаємодіятимуть за підтримки компетентних органів своїх держав з метою гармонізації процедур щодо розвитку системи енергозабезпечення та узгодженого вдосконалення енергетичних мереж». Рішенням Ради Єврорегіону від 30.11.2000 р. № 8/2000 «Про пріоритетні сфери економічної та соціальної діяльності в Єврорегіоні «Верхній Прут»

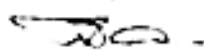
другим пріоритетом біло визначено «розвиток енергетичної інфраструктури на рівнях взаємодії державних мереж та локалізованих джерел енергії».

У контексті запровадження з 2007 року Європейського Інструменту Сусідства і Партнерства, у т.ч. нової Операційної програми «Румунія-Молдова-Україна» на 2007-2013 роки, це створює додаткові сприятливі умови для підтримки спільних транскордонних проектів щодо співфінансування необхідних проектних робіт, техніко-економічних обґрунтувань і подальшого залучення пільгових кредитних асигнувань у будівництво, зокрема через новий Інвестиційний інструмент Сусідства (Neighbourhood Investment Facility, NIF).

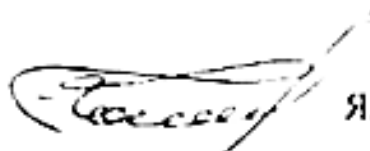
3. На підставі вищенаведеного румунська сторона висловила зацікавленість у реалізації цих перспектив на комерційній основі, щодо чого сторони домовились про подальше співробітництво з метою визначення оптимальних шляхів поєднання державних, регіональних і комерційних можливостей та міжнародних інструментів для взаємовигідного співробітництва у сфері енергопостачання.

Підписи:

З українського боку

В. Павлюк

Я. Комаляк

З румунського боку

О. Думбрава

